

בית הדין הצבאי לערעורים

בפני :

אל"ם מאיה הלר - שופטת

בעניין :

התובע הצבאי הראשי – המערער (ע"י ב"כ, קמ"ש אופיר כהן)

נגד

ק/XXX רס"ר י' ח' – המשיב (ע"י ב"כ, סרן נתנאל יעקב-חי)

ערעור על פסק דין של בית הדין הצבאי לתעבורה במחוז שיפוטי הדרום שניתן בתיק דרום (תעבורה) 48/17 (סא"ל דוד לנדסמן – שופט) ביום 22.05.2018. הערעור (קולת העונש) התקבל.

פסק-דין

1. רס"ר י' ח', **המשיב**, הורשע על-פי הודאתו בביצוע עבירה שעניינה אי קיום חובתו של עובר דרך באופן שגרם לחבלה של ממש, לפי תקנה 21(ג) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961, ו-סעיף 38(3) לפקודת התעבורה, התשכ"א-1961, בכך שביום 4.2.2016, בעת שנהג ברכב מסוג "סבל חי"ר", בדרך מישורית יבשה ורחבה, מכוסה בחצץ, ביצע פניית פרסה לכיוון שמאל, ובמהלכה התהפך הרכב על צדו הימני. כתוצאה מן התאונה נגרם לרס"ם טפרה, אשר ישב לימינו של המשיב, מבלי שהיה חגור בחגורת בטיחות, שבר ברגלו, שחייב טיפולים רפואיים ממושכים. המשיב נחבל אף הוא בתאונה זו ונזקק ל-30 ימי מחלה. לרכב הצבאי נגרם נזק בסך של כ-450 ש"ח.

2. בית הדין קמא הנכבד השית על המשיב פסילת רישיון נהיגה בפועל למשך 75 ימים, וסייגה, כך שתחול אך על רכב מסוג "סבל חי"ר". עוד נקבע כי הפסילה לא תחול בתוך שטח הסדנה ביחידתו. כן הושתו על המשיב קנס בסך 750 ש"ח ופסילת רישיונות מותנית.

3. התביעה לא השלימה עם קולת העונש ועתרה להחמיר בו.

התשתית הראייתית

4. המשיב, משרת כמפקד תחום חשמל רכב בסדנת רק"ם XXX. הוא התגייס לצה"ל בשנת 2006, נשוי ואב לשלושה.
5. רס"ן יצחק ריכטמן, ראש תחום בטיחות בעבודה במחלקת הבטיחות המטכ"לית, אשר שימש כמפקדו של המשיב, בין השנים 2013 ועד 2015 העיד על אודות מקצועיותו של המשיב, מסירותו ואחריותו. כן הסביר כי במסגרת עבודתו, נדרש, בשגרה, לנהוג על כלי הרכב אותם הוא מתקן, על-מנת לוודא כי התקלה טופלה עד תום. פורט אף, שהמדובר ב"רכב ייעודי ליחידות לוחמות, שנדרש על מנת לנוע בתנאי שטח מורכבים ובזריזות... רכב שידוע לשמצה בכל הקשור ליציבותו".
6. רס"ב דוד בן עמי, מפקדו של המשיב בסדנת רק"ם XXX, שיבח אף הוא את מקצועיותו הרבה של המשיב. כן ציין כי מאחר שתפקידו כולל "כוננות גם מהבית וגם בערב חג... הוא מבצע תיקונים בשטח", ונדרש לרישיון הנהיגה שברשותו, על מנת להמשיך ולמלא את תפקידו.
7. המשיב מסר לפני בית הדין כי הוא מביע צער על קרות התאונה ופציעתו של חברו והסביר כי בתקופה שחלפה מאז התאונה הוכשר אף כממונה בטיחות, כך שהוא עושה כל שביכולתו "להשליט סדר ובטיחות גם במחלקה וגם מחוצה לה".
8. מגיליון המרשם הפלילי עולה כי לחובתו של המשיב מספר עבירות תעבורה, אם כי למעט עבירה אחת, משנת 2011, האחרות נושנות וחלקן נעברו קודם לגיוסו לצה"ל.

גזר-דינה של הערכאה קמא

9. בית הדין קמא נתן דעתו, בעת גזירת הדין, לנסיבותיה של העבירה ולנסיבותיו של המשיב, וכך פורט:

"הנאשם מחזיק ברישיון נהיגה אזרחי מזה כ-15 שנה, שבמהלכן צבר 6 הרשעות קודמות בלבד, כולן מסוג ברירות משפט. זה אינו מהווה עבר מכביד... מדובר בכלי רכב ייחודי המיועד אך ורק לשימוש צבאי... הנאשם... לוקח על עצמו את האחריות להתהפכות הרכב... לא ניתן להתעלם מן העובדה כי לא מדובר בנסיעה שגרתית בכביש רגיל אלא נסיעה לילית בדרך מכוסה בחצץ בתוך שטח הבסיס כדי לבחון את תקינות הרכב. נסיעה כזאת טומנת בתוכה סיכון או אפשרות לתקלה בלתי צפויה... יש לקחת בחשבון את עדויות האופי... שדיברו רק שבחים... וגם אם הנאשם כשל בכך שלא ווידא שהנוסע היה חגור בחגורה, עדין לא ניתן להתעלם

כי יש תרומה מכובדת לחומרת הפגיעה בכך שהנוסע עצמו לא דאג לחגור את עצמו".

10. לפיכך ראה בית הדין קמא "להגביל את העונש לנסיבותיו המיוחדות של התאונה שהתרחשה אינה משקפת את אופן נהיגתו של הנאשם במשך כ-15 שנות נהיגה" ופסק לסטות מעונש פסילת החובה שנקבעה בפקודה ואף לסייג את סוג הרישיונות, שעליהם השית את עונש הפסילה בפועל.

ערעור התביעה

11. טענה התביעה כי שגה בית הדין קמא בקבעו כי עונש הפסילה בפועל יפחת מתקופת הפסילה המינימאלית הקבועה בפקודה ואף סייג אותה, מבחינת סוג הרישיון ומקום הפסילה, כך שלמעשה לא נלוו לפסילה השלכות אופרטיביות כלשהן, וזו מרוקנת מתכליתה לחלוטין.

12. נטען עוד, כי שגה בית הדין בהסתמכו בעת גזירת העונש, על עובדות שלא הוכחו לפניו, דהיינו שהתאונה נגרמה כתוצאה מתקלה בלתי צפויה ובהמשך, אף ציין כי "היה מקום לערוך שחזור באמצעות בוחן או חוקר תאונות דרכים כדי לבחון את אופן התרחשות התאונה".

13. התביעה טענה אף שהיה על בית הדין קמא לקבוע מתחם עונש הולם לעבירה זו, שספו התחתון תואם את התקופה הקבועה לפסילת המינימום. לדידה של התביעה שגה בית הדין קמא אף משסייג את מקום ביצוע העונש, באופן שלא יחול על תחומי יחידתו של המשיב. הוטעם, כי בהתאם לסעיף 36(א) לפקודת התעבורה, רשאי בית הדין לסייג את עונש הפסילה אך לסוג "רכב מסוים או לגבי סוג מסוים של רכב". לפיכך, לא היה בית הדין קמא מוסמך להורות כי הפסילה תחול אך לגבי רכב מסוים ואף לא ניתן היה לסייגו מבחינת התחולה הגאוגרפית. בכל מקרה נטען, כי העונש שהוטל חוטא לשיקולי ההלימה וההרתעה.

14. הוסיפה התביעה וטענה כי מידת רשלנותו הגבוהה של המשיב נלמדת אף מכך שסטה מהוראות מבק"א יבשה לצורך בדיקת הרכב, משהוראות מקצועיות אלו אוסרות על נסיעה בדרך חצץ. כמו-כן, ועל אף שהמשיב ידע כי פוטנציאל ההתהפכות של הרכב גבוה, לא וידא כי רס"ם טפרה ייחגר כנדרש.

15. לבסוף נטען, כי אין בצורכי התפקיד, כדי להצדיק סטייה מהטלת עונש פסילת המינימום, בכלל, ובמיוחד בהינתן עברו התעבורתי המכביד של המשיב.

תשובת ההגנה לערעור

16. אף שההגנה סברה כי נפלו שגיאות בגזר-דינו של בית הדין קמא, עתרה כי אדחה את ערעור התביעה. נטען כי התוצאה העונשית שאליה הגיע בית הדין קמא, ראויה בנסיבות העניין. ההגנה עמדה על כך שהמשיב נהג ברכב מרחק קצר ביותר (כ-150 מטרים), במהירות איטית ועל-מנת לבחון את תקינות הרכב. משכך, נטען, כי אף שהמהירות לא תאמה את תנאי הדרך, אין המדובר בנהיגה פרועה, אלא במי שככלל, מקפיד על בטיחות הנסיעה. עוד הוטעם, כי יש לקחת בחשבון את תרומתו ארוכת השנים של המשיב בשירות הצבאי, ואת עברו התעבורתי שאינו מכביד. נטען אף, שגם לחברו של המשיב, רס"ם טפרה, תרומה לחומרת פציעתו, שכן לא חגר עצמו בחגורת בטיחות, כמתחייב.

דין והכרעה

17. דין הערעור להתקבל משהתוצאה העונשית שאליה הגיע בית הדין קמא אינה יכולה לעמוד, שכן עונש הפסילה שהושת בגזר הדין מרוקן מתוכן, נוכח הסייגים הרבים שנוספו לו. הלכה היא ש"גזר דין שהוא ריק מתוכן לא יסכון... ענישה צריכה להיות בעלת תוכן רלבנטי לנענש, כך בכל מקרה וכך בעבירות תעבורה, שאם לא כן נעשתה מלאכת השפיטה פלסטר" (רע"פ 1945/05 קוטוב נ' מדינת ישראל (טרם פורסם, 11.4.2005); וראו רע"פ 4265/12 איליזרוב נ' מדינת ישראל (טרם פורסם, 14.6.2012)).

18. הוראת מבק"א יבשה מספר 3.6 שכותרתה "קליטה והכשרת נהג ביחידה" קובעת אמנם בסעיף 3.6.4.52 כי חל איסור על נגד אחזקה, הנוהג ברכב במשטח טיפולים, לנהוג "בשטח". משכך, טענה התביעה, כאמור, כי יש לראות נופך חומרה במעשי המשיב בכך שסטה מהוראה זו. דא עקא, שלא עלה בידי התביעה לבסס את תחולתה של הוראה זו ואת הרלוונטיות שלה על עניינו של המשיב – הן משום שהמשיב שירת ביחידתו, במועד ביצוע העבירה, למעלה משש שנים, כך שלא היה בבחינת מי אשר אך נקלט או נדרש להכשרה ביחידה והן משום שעובדות כתב האישום אינן תומכות בטענה כי המשיב נהג "בשטח" אף שהדרך בה נהג כוסתה בחצף. עם זאת, נסיבות ביצוע העבירה מלמדות על מידת רשלנות גבוהה מצדו. מהראיות שהובאו לפני בית הדין קמא עלה, כי המדובר ב"רכב שידוע לשמצה בכל הקשור ליציבותו" וחרף זאת, נמנע המשיב מלוודא כי חברו לנסיעה חגור כנדרש, כמתחייב בסעיף 83 לתקנות התעבורה. לדאבון הלב, הסיכון המגולם בנהיגה ברכב מסוג "סבל חי"ר" התממש במקרה דנן. הרכב התהפך ונוסעיו נפגעו כתוצאה מן התאונה. המשיב נזקק, בשל הפגיעות בגופו, ל-30 ימי מחלה. חברו, רס"ם טפרה,

נפגע באורח של ממש ונדרש לשורה של ניתוחים, אשפוז והליך שיקום ממושך של חודשים רבים. במקרים כגון דא, מטעמים של הלימה והרתעה, נפסק כי יש להשית עונש פסילה לתקופה משמעותית, לאור תוצאותיה שאינן פשוטות (ע"ת/14/28 **התובע הצבאי הראשי נ' רב"ט יפוח** (2014); ע"ת/13/17 **טור' זפריני נ' התובע הצבאי הראשי** (2013); ע"ת/13/31 **התובע הצבאי הראשי נ' רב"ט טאקלה** (2013)).

19. אמנם, יש להתחשב אף בנסיבותיו האישיות של המשיב ובכלל זאת בתרומתו המקצועית והמסורה רבת השנים בשירות הצבאי ואף יש לקחת בחשבון כי בסופו של יום נטל אחריות על מעשיו. עם זאת, משההגנה לא תמכה בראיות את טענותיה לעניין הפגיעה האפשרית בהמשך שירותו בצה"ל, אם ייגזר עליו עונש של פסילת רישיונות, סברתי כי מידת ההתחשבות בנסיבות אלו מוגבלת היא.

20. אעיר עוד, כי הפסיקה שהציגה ההגנה במהלך הדיון אינה רלוונטית לענייננו, משלא הוצגו מקרים דומים, שכן אף לא אחד מפסקי הדין עסק בגזירת עונשו של מי שגרם לתאונה שבעטיה נגרם נזק של ממש לגוף.

21. אשר על כן, ראיתי לקבל את ערעור התביעה. יחד עם זאת, משאין דרכה של ערכאת הערעור למצות את הדין בקבלה ערעור תביעה על קולת העונש, לא ראיתי להחמיר במשך תקופת הפסילה בפועל, אלא אך להורות על ביטול הסייגים שנקבעו לה. במצב דברים זה, אין צורך להידרש לשאלת סמכותו של בית הדין לסייג את עונש פסילת הרישיונות כפי שקבעה הערכאה קמא.

22. סוף דבר, הנני מורה כי עונש פסילת רישיונות הנהיגה, בן 75 ימים בפועל, ימשיך ויחול, תוך ביטול הסיוג שנקבע על-ידי בית הדין קמא. על המשיב להפקיד את רישיונותיו עד ליום 1.8.2018 בסמכות רישוי צה"ל.

ניתן והודע היום, כ"ב בתמוז התשע"ח, 5 ביולי 2018 בפומבי ובמעמד המשיב והצדדים.

מאיה הלר, אל"ם

שופטת בית הדין הצבאי

ל ע ר ע ו ר י ם

חתימת המגיה: _____ העתק נאמן למקור

סרן קורל מכני

תאריך: _____ קצינת בית הדין